

SOCIETATEA CIVILĂ ȘI PROBLEMELE DE SECURITATE CULTURALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA*

ALEXANDRU CORDUNEANU

În cazul Republicii Moldova este mai operant, poate, să se vorbească de insecuritate decât de securitate, de insecuritate care, metaforic vorbind, este „titlul de export“ cel mai des oferit regimului de securitate regională și continentală. Câmpul de insecuritate generat istoricește de ocupația țaristă și sovietică continuă să fie alimentat, în elementele structurale cheie, de către actualul regim comunist. Regimul Voronin acționează cu îndărjire și heirupism proletar, manieră mai mult caricaturală decât de temut, întru resovietizarea Basarabiei, sfidând interesul național și amplificând factorii de insecuritate de natură istorică, geopolitică, demografică, psihosocială, informațională și economică.

Criza economică profundă în care se află Republica Moldova, dublată de corupția de proporții, de intimidarea și chiar eliminarea de pe piață a investitorilor occidentali precum și de persecutarea oamenilor de afaceri autohtoni, apoi sfidarea continuă a dreptului la proprietate, naționalizarea întreprinderilor private, recollectivizarea agriculturii — acestea toate producându-se pe fundalul unui exod masiv al populației în căutarea unui loc de muncă, a unei fărâme de pâine „cât de rea“ — iată premisele evidente ale unei insegurități economice în Republica Moldova sub standard comunist.

Ca oricare alt regim totalitar, regimul Voronin distrugă și acele relații între cetățeni care sunt independente de stat și care prefigurează societatea civilă. Mai mult decât atât, acest regim încurajează „populația de căpușe“, de organizații obștești (asociații de jurnaliști, uniuni ale scriitorilor, sindicate, ONG-uri în domeniul drepturilor omului etc.) menite să facă propagandă și să poleiască regimul în fața instituțiilor internaționale.

Campania contra elitei culturale, declanșată pe fundalul unui potențial intelectual și tehnologic și aşa diminuat, este edificatoare în acest sens. Uniunile de creație, parte importantă a societății civile din Republica Moldova, au atenționat opinia publică asupra pericolului restaurației totalitare și a dictaturii în cadrul sistemului culturii din Republica Moldova care se dovedesc prin:

- acțiuni susținute de demolare a culturii naționale;

* Intervenție în cadrul seminarului internațional „România și Republica Moldova în contextul integrării euro-atlantice“, organizat de Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române în zilele de 11 și 12 iunie 2004.

- ideologizarea Ministerului Culturii și a instituțiilor culturale din subordinea acestuia;
- promovarea politicii de cadre subordonate intereselor guvernării comuniste;
- centralizarea excesivă și biocratizarea actului de creație artistică;
- reprimarea dreptului la libera expresie;
- reinstaurarea cenzurii;
- defaimarea și intimidarea intelectualității de creație, etichetată ca altădată drept „dușman al noroioanelor“;
- acțiuni de torpilare a tuturor proiectelor culturale care nu se încadrează în grila ideologică comunistă, îndeosebi a proiectelor de colaborare culturală cu România.

Or, contrareforma instituțiilor culturii întreprinsă de actuala conducere vădește intenția de menținere a mentalității sovietice bazate pe frica de asumare a responsabilităților, vădește intoleranță față de diversitatea opțiunilor artistice și, în consecință, reprezentă tipul totalitar de reprimare culturală.

Concluzionând, într-un *Memoriu* adresat secretarului general al Consiliului Europei, oamenii de creație califică acțiunile guvernanților ca făcând „parte dintr-un scenariu político-ideologic bine dirijat, constituindu-se într-o cruciadă a minciunii, sănătății și măsurilor polițienești care ne amintesc de teroarea stalinistă“.

Culmea acestor acțiuni ale guvernării comuniste desfășurate în sensul subminării securității culturale în Republica Moldova este Concepția politicii naționale de stat. „Concepția“ oferă cadru legal și prefigurează instrumentele juridice de implementare și promovare a „moldovenismului“, amalgam ideologic menit să definească etnic, cultural și lingvistic poporul Republicii Moldova. Și chiar dacă, sub aspect pozitiv, cultura moldovenească, ca și limba moldovenească nu definesc decât tribal și nici măcar geografic o componentă a culturii (limbii) române, în sensul numitei „Concepții“, atât cultură moldovenească, cât și limba moldovenească definesc nu altceva decât agenții de acoperire ai antiromanismului, astfel conturând strategia de manipulare, dezbinare și, în esență, de dominare proprie imperialismului sovietic și, mai nou/mai vechi, a celui rus. Deloc surprinzător faptul că unul din principalele grupuri de presiune întru implementarea „Concepției“ este Consiliul comunităților rusești din Republica Moldova. (De altfel, în *Planul național de acțiuni în vederea promovării drepturilor omului*, recent aprobat de guvern, la capitolul *Drepturile minorităților*, rușii nici măcar nu figurează ca minoritate națională.)

Prin urmare, partidul-stat al generalului Voronin a reușit în trei ani de guvernare să erodeze integral sistemul de securitate națională prefigurat de anul 1989, orizonturile căruia au fost trasate de *Declarația de Independență*. În acest sens, substituirea „securității naționale“ cu „securitatea regimului Voronin“, a interesului național cu interesele clanului Voronin este o moștră de usurpare a puterii, caracterizată de Constituție ca o crimă împotriva poporului Republicii Moldova.

Insecuritatea cvasitotală ce domină Republica Moldova prefigurează o catastrofă umanitară regională de proporții. Factorii cheie ai acestei catastrofe sunt regimul Voronin, regimul Smirnov și ocupația militară rusească a regiunii de est a Republicii Moldova. O dată cu înlăturarea acestor factori se vor contura și perspectivele integrării europene și euro-atlantice ale Republicii Moldova.